

Sygn. akt II AKz 515/22

POSTANOWIENIE

Dnia 8 sierpnia 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Robert Pelewicz /del. spr./

Protokolant: Natasza Żak

po rozpoznaniu w sprawie Ł. D., syna I. i M. z domu S., urodzonego (...) w Ż.,

oskarżonego z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 53 ust. 1 i 2 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 k.k. zw. z art. 64 § 1 k.k.,

zażalenia wniesionego przez obrońcę oskarżonego,

na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z 8 lipca 2022 r., sygn. akt VI K 5/21, o zastosowaniu tymczasowego aresztowania,

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanawia

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Ł. D. jest oskarżony o popełnienie przestępstwa z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 53 ust. 1 i 2 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 k.k. zw. z art. 64 § 1 k.k., polegającego na tym, że w okresie między dniem 15 lipca 2019 r. a dniem 25 lipca 2019 r. w M. i innych miejscowościach w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w krótkich okresach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, aby inne osoby w tym A. L. wbrew przepisom ustawy wytwarzały znaczną ilość substancji psychotropowej w postaci α -PVP (α -pirolidynopentiofenonu, α -pirolidynowalerofenonu, 1-fenylo-2-(pirolidyn-1-ylo)pentan-1-onu), ułatwił im popełnienie tego czynu w ten sposób, że transportował w/w osobę na miejsce produkcji oraz koordynował kontakt z innymi osobami zajmującymi się przestępstwem, przy czym czynu tego dopuścił się w okresie 5 lat pod odbyciem co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne.

Postanowieniem z 8 lipca 2022 r., sygn. akt VI K 5/21, Sąd Okręgowy w Krakowie z urzędu zastosował wobec oskarżonego Ł. D. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy od dnia zatrzymania. Jednocześnie na podstawie art. 279 § 1 k.p.k. zarządził poszukiwanie oskarżonego listem gończym. Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie podniósł, że zachodzi uzasadniona obawa, iż oskarżony w sposób świadomy i celowy utrudnia w bezprawny sposób postępowanie karne, ukrywając się, a zatem zrealizowana została przesłanka szczególna stosowania tymczasowego aresztowania określona w art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k.

Na to postanowienie obrońca z urzędu oskarżonego - adw. M. M. (2) - wniósł zażalenie, w którym zarzucił obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść tego postanowienia, a mianowicie art. 249 § 1 k.p.k. oraz art. 258 § 1 k.p.k., poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, gdyż „zebrane dowody nie wskazują na duże prawdopodobieństwo, że podejrzany dopuścił się zarzucanego mu czynu” (k. 2748). Na tej podstawie wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uchylenie tymczasowego aresztowania, ewentualnie „przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd I instancji.” (k. 2749).

Sąd Apelacyjny w Krakowie stwierdził, co następuje:

Zażalenie obrońcy oskarżonego nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że zarzucając Sądowi Okręgowemu obrazę art. 249 § 1 k.p.k. obrońca oskarżonego podważa jedynie potrzebę stosowania wobec Ł. D. środka zapobiegawczego o charakterze izolacyjnym w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania, nie podważa natomiast twierdzenia, iż zgromadzony w toku postępowania materiał dowodowy wskazuje na duże prawdopodobieństwo tego, że oskarżony dopuścił się zarzucanego mu przestępstwa. Nie ma jednak racji obrońca oskarżonego twierdząc, iż „zebrane dowody nie wskazują na duże prawdopodobieństwo, że podejrzany dopuścił się zarzucanego mu czynu” (k. 2748). Sąd Okręgowy wyraźnie bowiem zaznaczył, iż to na podstawie precyzyjnie wymienionych dowodów zachodzi duże prawdopodobieństwo, że oskarżony dopuścił się zarzucanego mu czynu, a tym samym została spełniona przesłanka ogólna stosowania w tej sprawie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania określona w art. 249 § 1 k.p.k., a stanowisko swoje wywodzi z następujących dowodów:

- relacje świadków: K. S. (tom I: k.5-7, k.8-14, tom III: k.446-447), J. S. (k.160-162 tom I), E. K. (tom I: k.143-144, k.160-161), M. W. (k.157-158 tom I), P. K. (k.1001-1003 tom VI);
 - wspólnie z treścią wyjaśnień: A. L. (tom I: k.102-105, k.115, k.141, tom III: k.415-418, k.436-438), Ł. D. (k.544 tom III), Ł. G. (k.538-539 tom III, k.1341 tom VIII);
 - protokołów oględzin (tom I: k.17-32, k.147-152, k.155-156, k.167-172, k.178-197);
 - protokołu przeszukania lokalu (k.49-53 tom I);
 - sprawozdania biegłego z zakresu badań chemicznych (k.88-90 tom I);
 - opinii toksykologicznej (k.211-215 tom II);
 - protokołu zatrzymania rzeczy (k.227-229 tom II);
 - materiału podglądowego (k.231-282);
 - danych telekomunikacyjnych (k.326-328 tom II);
 - protokołów eksperymentu procesowego (tom II: k.334-335, k.382);
 - protokołu przeszukania poczty elektronicznej A. L. wraz załącznikami (k.337-381 tom II);
 - protokołu przeszukania poczty elektronicznej K. S. wraz załącznikami (k.384-398 tom II);
- notatki urzędowej (k.414 tom III).

Uwzględniając dodatkowo zasady doświadczenia życiowego, jak i charakter oceny materiału dowodowego, który na etapie stosowania środka zapobiegawczego nie musi być pozbawiony luk, to stanowisko Sądu Okręgowego, że uprawdopodobniono popełnienie przez Ł. D. zarzucanego mu w akcie oskarżenia przestępstwa, a zatem zachodzi przesłanka dowodowa w zakresie czynu z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 53 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 k.k. zw. z art. 64 § 1 k.k., w dalszym ciągu jawi się jako uzasadnione. Także i w toku postępowania wywołanego zażaleniem obrońcy oskarżonego nie ujawniono żadnych dowodów, które skutkowałyby dezaktualizacją argumentacji przedstawianej w postanowieniu o zastosowaniu tymczasowego aresztowania wobec Ł. D.. Zauważenia przy tym wymaga – także i w odpowiedzi na zarzut obrońcy oskarżonego - iż celem postępowania incydentalnego w przedmiocie stosowania środków zapobiegawczych nie jest merytoryczna ocena dowodów zgromadzonych w sprawie i ustalenie czy oskarżony dopuścił się zarzucanych mu czynów, a jedynie rozważenie czy dowody te stwarzają stan prawdopodobieństwa, o jakim mowa w art. 249 § 1 k.p.k. (postanowienie

SN z 26.11.2003., WZ 59/03, Legalis 98416), gdyż w postępowaniu w przedmiocie każdego środka zapobiegawczego rola sądu ogranicza się do zweryfikowania istnienia ustawowych przesłanek stosowania tymczasowego aresztowania, a nie obejmuje badania istoty sprawstwa oskarżonego, co jest domeną wyrokowania. W rozpoznawanym zakresie - a więc postępowaniu incydentalnym w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego Ł. D. - niedopuszczalne byłoby zatem rozstrzygnięcie, które z wymienionych najpierw w akcie oskarżenia, a następnie w postanowieniu o zastosowaniu aresztu, źródeł dowodowych są wiarygodne, a które godne wiary nie są (postanowienie SA w Krakowie z 09.08.2018., II AKz 405/18, KZS 2018/9/32).

Nie znajduje potwierdzenia w treści zaskarżonego postanowienia sugerowany przez obrońcę oskarżonego zarzut, iż zastosowanie aresztu wobec oskarżonego jest środkiem niedopuszczalnej represji (k. 2749). Obrońca zdaje się nie zauważać, iż Sąd Okręgowy odwołał się do wcześniejszego zachowania Ł. D., ocenionego, jako ukrywanie się przez niego przed wymiarem sprawiedliwości, a podjętego w celu uniknięcia grożącej mu kary, co doprowadziło także do poszukiwania oskarżonego listem gończym. Nie budzi przecież wątpliwości, że akt oskarżenia przeciwko oskarżonemu Ł. D. i innym wpłynął do Sądu Okręgowego 5 stycznia 2021 r., ale przewód sądowy do tej pory się nie rozpoczął właśnie ze względu na nieusprawiedliwione niestawiennictwo oskarżonego Ł. D.. Przy tym bezskuteczne okazało się także dwukrotnie zarządzone przez Sąd Okręgowy przymusowe doprowadzenie oskarżonego na rozprawę. Z relacji Policji wynikało bowiem, że nie przebywa on pod żadnym ze znanych adresów zamieszkania bądź zameldowania (k.2670, k.2711 i k.2721). Dlatego w ocenie Sądu Apelacyjnego okoliczność ta uzasadnia istnienie obawy ukrywania się oskarżonego, art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k. Nie należy także zapominać, że bezprawne utrudnianie postępowania karnego, w rozumieniu art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k. nie musi polegać tylko i wyłącznie na popełnianiu przez oskarżonego kolejnych przestępstw czy wykroczeń, ale może przejawiać się innymi bezprawnymi zachowaniami, a w realiach rozpoznawanej sprawy będzie nieprzebywanie Ł. D. w miejscu zamieszkania wskazanym przez samego oskarżonego w postępowaniu przygotowawczym, nieusprawiedliwione niestawiennictwo na rozprawy, czy uniemożliwienie doprowadzenia na rozprawę.

W odpowiedzi na zarzuty obrońcy zawarte w uzasadnieniu zażalenia wymaga zasygnalizowania w tym miejscu (choć wymaga też podkreślenia, iż art. 258 § 2 k.p.k. nie stanowił podstawy zastosowania przez Sąd Okręgowy tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego Ł. D.), że i orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej ETPC) dopuszcza pozbawienie wolności człowieka nawet tylko i wyłącznie na podstawie pozytywnej przesłanki szczególnej z art. 258 § 2 k.p.k., jako samoistnej podstawy izolacji oskarżonego w warunkach tymczasowego aresztowania, stwierdzając, że surowość wyroku, jaki może zapaść w przyszłości i związany z nim ciężar gatunkowy stawianych zarzutów daje organom krajowym uzasadnioną podstawę do przyjęcia ryzyka ucieczki, a nawet popełnienia ponownego przestępstwa. ETPC orzekł tak w sprawach przeciwko Polsce (skarga nr 44722/98 i skarga nr 24205/06), na gruncie art. 5 ust. 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm. - dalej EKPC). Dodatkowo w wyroku z dnia 23 czerwca 2005 r. (skarga nr 44722/98 Ł. przeciwko Polsce) ETPC wprost wskazuje, że surowość wyroku, jaki może w przyszłości zapaść i związany z nim ciężar gatunkowy stawianych zarzutów daje organom krajowym uzasadnioną podstawę do przyjęcia ryzyka ucieczki, a nawet ponownego popełnienia czynów zabronionych (zob. także wyrok z dnia 31 maja 2011 r. – skarga nr 24205/06 K. przeciwko Polsce, czy wyrok z dnia 26 lipca 2001 r. – skarga nr 33977/96 I. przeciwko Bułgarii). Oczywiście przy uwzględnieniu zasady adekwatności środka zapobiegawczego do zmiennej sytuacji procesowej wyrażonej w art. 258 § 4 k.p.k., korespondującej z eksponowanym w orzecznictwie ETPC, nakazem uwzględniania przy ocenie stosowania i przedłużania tymczasowego aresztowania dynamicznej sytuacji procesowej, która powoduje, że przesłanki, którymi można było zasadnie usprawiedliwić wiążącą się z tym środkiem zapobiegawczym ingerencję w wolność oskarżonego, na dalszych etapach postępowania mogą nie występować. Wymienić tu należy w szczególności wyroki ETPC: z 28 listopada 2002 r. w sprawie L. przeciwko Łotwie (skarga nr 58442/00); z 3 grudnia 2002 r. w sprawie N. przeciwko Polsce (skarga nr 30218/96); z 3 kwietnia 2003 r. w sprawie K. przeciwko Polsce (skarga nr 31583/96); z 18 stycznia 2007 r. w sprawie E. przeciwko Łotwie (skarga nr 73819/01); z 20 maja 2008 r. w sprawie F. przeciwko Polsce (skarga nr 55470/00); z 20 maja 2008 r. w sprawie G. przeciwko Turcji (skarga nr 16330/02); z 4 listopada 2008 r. w sprawie E. K. przeciwko Polsce (skarga nr 12269/02).

Mając powyższe ustalenia i rozważania na uwadze, a zwłaszcza uwzględniając intensywność obaw wskazanych powyżej, oczywistym jest, że tok postępowania karnego, toczącego się w niniejszej sprawie, musi być na etapie postępowania jurysdykcyjnego skutecznie zabezpieczony i - uwzględniając charakter oraz intensywność opisanych powyżej obaw wynikających z wielokrotnych bezprawnych zachowań oskarżonego - tylko tymczasowe aresztowanie Ł. D. jest w stanie sprostać tym wymogom. Żaden inny środek zapobiegawczy o charakterze nieizolacyjnym nie jest w stanie zapewnić prawidłowego toku prowadzonego postępowania. A zatem w niniejszej sprawie nie doszło do naruszenia dyspozycji art. 257 § 1 k.p.k., który zawiera tzw. dyrektywę adaptacji środka zapobiegawczego do sytuacji procesowej oskarżonego, wyrażającą się w nakazie dokonywania przez sąd oceny potrzeby oraz celowości utrzymywania środka zapobiegawczego oraz uchylecia lub zmiany tego środka w chwili, gdy ustaną przyczyny jego zastosowania (J. Kosonoga, Dyrektywa adaptacji środka zapobiegawczego do sytuacji procesowej, Prokuratura i Prawo 2003/12, s. 64-72; J. Skorupka (w:) Kodeks postępowania karnego. Komentarz, red. J. Skorupka, 2016, s. 570). Oczywistym jest przecież, że z punktu widzenia normatywnego i faktycznego, organ procesowy, którym w realiach rozpoznawanej sprawy jest Sąd Okręgowy w Krakowie, ma obowiązek ciągłego kontrolowania zasadności stosowania środka zapobiegawczego i gdy tylko dojdzie do wniosku, że jego utrzymywanie jest nieuzasadnione, jest zobligowany do jego uchylecia lub zmiany. Tak więc w realiach sprawy istnienie w momencie podejmowania decyzji procesowej o wystąpieniu z wnioskiem o przedłużenie tymczasowego aresztowania przesłanek do dalszego stosowania tego najostrzejszego środka zapobiegawczego nie oznacza bowiem zwolnienia Sądu Okręgowego od obowiązku ciągłej kontroli zasadności stosowania tego środka (zob. wyrok SN z 24.01.2007., II KK 152/06, LEX 249199).

Na zakończenie trzeba wskazać, że brak jest w sytuacji procesowej Ł. D. negatywnych przesłanek stosowania tymczasowego aresztowania określonych w art. 259 § 1 i § 2 k.p.k. Brak jest bowiem podstaw faktycznych do twierdzenia, że izolacja oskarżonego w warunkach tymczasowego aresztowania stwarza realne zagrożenia dla jego życia i zdrowia. W konsekwencji, zarówno sytuacja osobista, jak i procesowa oskarżonego, nie stanowi poważnego niebezpieczeństwa dla jego zdrowia lub życia (argument z art. 259 § 1 pkt 1 k.p.k.), ani też nie niesie ze sobą wyjątkowo ciężkich skutków dla niego lub jego najbliższej rodziny (argument z art. 259 § 1 pkt 2 k.p.k.). Nie można przy tym zapominać, iż uchylenie tymczasowego aresztowania nie może nastąpić w każdym wypadku wystąpienia skutków niekorzystnych dla aresztowanego lub jego najbliższych, ale tylko wtedy gdy skutki te są wyjątkowo ciężkie, a fakty je uzasadniające są wykazane, przy czym wykazanie ich obciąża stronę, która domaga się ich zastosowania i w konsekwencji to na oskarżonym lub na jego obrońcy ciąży obowiązek przedstawienia i udowodnienia okoliczności w tej materii. Nie jest bowiem rzeczą sądu rozstrzygającego w kwestii incydentalnej, a dotyczącej stosowania środków zapobiegawczych, stałe kontrolowanie sytuacji rodzinnej oskarżonego (por. postanowienie SA w Katowicach z 29.02.2012., II AKz 123/12, Legalis 486834).

Z tych wszystkich względów i na mocy powołanych przepisów Sąd Apelacyjny orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.